

Oljan gav vøkstur

Søgan um tey seinastu fimtan árin hjá vestasta býi í Noregi, Florø, er søgan um eitt lítið fiskivinnusamfelag, sum reisti seg úr kreppuni og gjørdist ein oljumiðdepl. Í dag blómar hetta samfelagið, og loysunarorðið er at vit økja so hvørt sum uppgáurnar økja

í Florø: Jógvan Hugo Gardar

Undir okkum siggjast nøkur sker og einstakir hólmar. Við eitt er flogvøllurin har, og tað litla Dash 100 flogfarið við pláss fyri 37 ferðandi setur seg. Í dag eru bert eini 10 ferðandi við hetta seinasta strekkið.

Bert sekund eftir at vit hava lent, kemur ein tyrla við pláss fyri 19 ferðandi og setur seg. Hetta er gerandiskostur á flogvøllum í vestasta býnum í Noregi, Florø. Hesin bert 820 metrar langi og smali flogvøllurin hevur árliga vitjan av eins nógvum ferðafólki sum flogvøllurin í Vágum.

Hesin litli flogvøllurin, bygdur í 1971, hevur ikki ta stóru teknisku útgærdina, men er álikavæl portrið til Florø og eitt ævintýr í norskum bygdarmenningspolitikki.

Úr dvala

Hyggja vit fimtan ár aftur í tíðina, so finna vit ein bý og eina kommunu í djúpari kreppu. Stórar fløgur í skipasmíðju og annan ídnað góvu ikki tað av sær, sum var neyðugt. Oljuevintýrið úttanfyri norsku strondina hevði heldur ikki fingið eyguni upp fyri hesum litla plássinum.

Skipasmíðjan í býnum fór við buldur og brak á heysin í 1980. Stórsta arbeiðspláss hvarv, og einki var í staðin. Politikkararnir í fylki og kommunu avgjördu tað at keypa eitt stórt øki úttanfyri sjálvan býn og seta tað av til ídnað. Norskir granskarar søgdu

fleiri ferðir, at hendan fløgan vildi gerast endabresturin hjá Florø.

Tungt var eisini at fáa gongd á, men eftir nøkur fá ár kom ferð á, og í 1985 flutti millum annað oljufelagið Saga inn á hetta ídnaðarøkið, sum í dag kallast Fjord Base. Í dag eru tey trý norsku oljufeløgini Statoil, Norsk Hydro og Saga umboðaði á Fjord Base. Tilsamans hava umleið 50 fyrirtøkur skrivstovu á hesum ídnaðarøkinum. Allar fyrirkurnar fáast við at tæna oljuvinnuni á ein ella anna hátt.

Virksemi á Fjord Base fekk av álvara liv í Flora kommunu og serliga býin Florø. Fleiri hundrad arbeiða á Fjord Base, men eisini aðrar vinnur í kommununi komu fyri seg. Skipasmíðjan, ið fór á heysin, bleiv keypt av størstu norsku fyrirkuni Kværner, og byggir nú kemikaliubátar til allan heim. Inni í býnum gongur væl hjá hotellinum, og í summari letur hotell nummar tvey upp. Í Florø búgva umleið 6.000 fólk.

Eitt, sum sermerkir Florø, er eitt hugaligt fólk, ið trýr uppá framtidina. Orsøkina finna vit hjá teimum flestu fyrirkunum í árinum 1985. Hetta er árið, tá ið Fjord Base kom í gongd.

Aldubrotini frá hesi úthyggjngini hava ikki druknað aðrar vinnur í býnum. Tvørturímóti sær tað út til, at tær flestu fyrirkurnar hava lært seg at sigla í kjalarvørrinum av virkseminum, sum Fjord Base bjóðar fram. Besta dømi er familjufyrirkun Sunn-

fjord Vask og Rens, sum síðan 1985 árliga hevur økt um bæði yvirskot og tal av starvsfólki.

Vedurbardur býur

Florø gjørdist býur í 1860 við færri enn 50 íbúgvum. Orsøkin var, at politikkararnir á Stórtinginum tættu, at neyðugt var við eini havn millum Bergen og teir stóru fiskabankarnar norðanfyr, millum annað á Lofthavinum. Onnur vilja vera við, at tað eisini var ein ávis øvund mótevnis ríkmønnum í Bergen, ið søguliga eru kendir fyr í at hava skúmað rómán av allari fiskivinnu í Noregi.

Einasti møguleiki fyr í koma til Florø var sjóvegis. Ikki fyrrrenn í 1944 kom vegur til býin. Sildaævintýrið í 50- og 60-árunum setti sín dám á Florø, sum uppá tað besta hevði vitjan av 25.000 fiskimönnum samstundis.

Men síðin hvarv, og fólk í Florø noyddust at finna sær annað at gera. Nú er havsins silvir, ið norðmenn kalla síðina, skift út við tað svarta gullið, sum verður pumpað upp av havsins botni.

Vælnøgur borgarstjóri

Borgarstjórin í Florø, Kolbjørn Dyrli, er vælnøgur við, at oljuvinnan hevur valt at brúka hansara bý sum útgerðarhavn.

– Vit hava fingið eina stóra og vælvirkandi útgerðarhavn. Saman við Saga, Norsk Hydro og Statoil hava vit fingið eitt hav av smáum fyrirkum sum á ein ella anna hátt

– Vit hava fingið eina stóra og vælvirkandi útgerðarhavn, sigur Kolbjørn Dyrli, borgarstjóri í Florø. Mynd: Jógvan H. Gardar

tæna oljuvinnuni og lokalsamfelagnum.

Ídnaðarstjórin í Flora kommunu, Dagfinn Hjertnes, sigur at hesar fyrirkurnar sum oftast hava fólk úr Florø í starvi.

– Vit hava hópin av altjóða fyrirkum í Florø og á Fjord Base, men sum oftast er tað bara skelti, ið er útlendskt. Maðurin ella

kvinnan á skrivstovuni er úr Florø.

Hetta er nakað vit bara noyðast at venja okkum við, og soleiðis vil tað eisini vera, um Føroyar koma í eina líknandi støðu. Nógvar altjóða fyrirkur vilja seta á stovn egna umboðsstovu í Føroyum, og umboðini vilja í flestu førum vera føroyingar, sigur Dagfinn Hjertnes.

tað er als ikki víst, at vit fáa brúk fyri stórum hølum. Menningin á hesum økinum gongur skjótt, og plássíð, sum vit hava brúk fyri,

gerst minni og minni, sigur Agnar Strømsnes.

Hann peikar á rørin, sum oljufeløgini brúktu av fyrstan tíð í

Norðsjónum. Hetta vóru røyr, sum vóru tung og stór. Í dag er tvør-málið minna munandi, og tað vil tað halda fram við at gera.

– Lættari og minni tvør-mál krevur minni gongslupláss. Tá vit byrjaðu við boringini í Norðsjónum brúktu vit tveir útgerðarbatar til hvønn boripallin. Í dag klára tveir útgerðarbatar at tæna nóggu boripallum. Hetta merkir, at vit krevja minni og minni pláss, og bátarnir kunnu tæna fleiri og fleiri. Eisini á tyrluøkinum samstarva oljufeløgini í dag. Ein tyrla hevur oftani fólk við til fleiri boripallar á sama tóri. Hetta merkir eisini, at vit ikki hava líka nógv fólk í starvi í dag, samanborið við fyrri tjúgu árum síðani, sigur Agnar Strømsnes.

Hann ynskir ikki at peika út hvørja havn Saga kundi hugsa sær at brúkt, men tað er skiligt, at inni á Sundi er eitt øki, sum kann nýtast sum tað er. Sama er galdandi í Klaksvík, á Skálafjørðinum og á Drølensi.

– Vit vilja ikki í dag siga alment hvørja havn vit ynska at brúka. Hetta er eisini ein spurningur, sum landsstýrið og løgtingið kunnu avgera. Vit kunnu hava eitt ynski, men um politikkararnir heldur vilja hava eina havn eina aðra staðni, so brúka vit ta havnina.

Tyrlupallar

Flogvøllurin í Florø er bert 820

metrar langur og er munandi smali-ari enn tann í Vágum. Álikavæl er ferðslan um vøllin stór, og flogfærini seta seg sum oftast. Tað sama er galdandi fyr tyrlurnar sum koma við fólki frá boripallunum. Norskir flogvallir hava ikki somu teknisku útgerðina sum flogvøllurin í Føroyum. Danskir loftferðslumynduleikar seta munandi strangari krøv til trygdar-útgærd og tekniska útgerð enn norskir. Til dømis finst næstan ikki radararútgærd á teimum smáu flogvøllum.

– Í fyrsta umfari er flogvøllurin í Vágum nóg mikið hjá okkum, sigur tíðindaleiðari hjá Saga Petroleum, Finn Oluf Nyquist.

– Vit og onnur oljufeløg kunnu brúka vøllin í Vágum úttan trupulleikar. Vit brúka nógva tyrlur, og verða tyrlupallar bygdir nærhendis útgerðarhavnini, so kann oljuføllurin í Vágum brúkast leingi. Sum vit siggja tað, so er óneyðugt við nýggjum flogvølli í Føroyum tey fyrstu árin. Tað er eisini ein spurningur, sum ikki er aktuallur fyrrrenn olja ella gass er funnið, sigur Finn Oluf Nyquist.

– Nýggir flogvallir krevja óhugnaliga stórar fløgur, og finna oljufeløgini einki undir Føroyum, sum kann pumpast upp, so gerst tungt at gjalda ein slíkan vøll, sigur Finn Oluf Nyquist. Hann ynskir ikki at blanda seg uppí eitt orðaskifti um flogvallir ella út-

gerðarhavnir, men minnir føroyingar á, at so leingi eingin olja er funnin, so noyðast føroyingar at vera varnir.

– Í leitiðumfarinum er ikki talan um teir nógvu pengarnar fyr samfelagið. Vit keypa tær tænar, sum eru neyðugar og ikki meir. Harafturímóti um vit finna nakað og tað letur seg gera at reka boripallar við Føroyar, so streyma pengarnir inn í kassan, bæði hjá oljufeløgum og landskassanum. Tá kunnu ætlanir leggjast fyr, hvussu pengarnir skulu brúkast, sigur Agnar Strømsnes.

Ver til reiðar

Oljufeløgini hava brúk fyr í at leiga sær tænar, keypa mat og annað neyðturviligt til gerandisdagin. Hetta kunnu føroyskar fyrirkur bjóða fram í dag.

– Hjá okkum er neyðugt at kunna keypa tær tænar, sum vit hava brúk fyr, og vit seta ávis krøv til, hvussu hesar tænar skulu latast. Eg ivist ikki í, at føroyingar kunnu lata okkum tær flestu tænar og til kappingararforan prís. Men tað er eitt, sum eisini skal havast í huganum. Tað, vit ikki fáa frá føroyingum, tað taka vit okkum úr útláningum, sigur Geir Atle Rishovd

Ein virkin útgerðarhavn

Eitt øki uppá 300.000 fermetrar og við møguleika at byggja út millum 50.000 og 70.000 fermetrar. Hetta er Fjord Base. Eitt øki, sum fyrr var smáskógur og ein lítill fjøra, hevur nú í 17 ár verið ein týðningarmikil støð hjá oljuvinnuni.

Fjord Base er miðstøð hjá oljufeløgum, sum leita og bora eftir olju í norðara partinum av Norðsjónum. Millum annað hevur SAGA Petroleum lagt sína høvuðsstøð fyr leitvirkseminum og rakstrinum á Fjord Base í Florø.

Fjord Base er útgerðarhavn fyr olju- og gassøkini Gullfaks, Statfjord og Veslefrikk hjá Statoil; Snorre, Tordis og Vigdis hjá Saga og Visund hjá Norsk Hydro.

Statoil brúkar øki sum umlatingarhavn fyr røyr, og leiðslan hjá Statoil Forpleining liggur eisini her. Statoil Forpleining hevur ábyrgdina fyr mati og øðrum, sum oljufólkin í Norðsjónum hava fyr neyðini.

Fjord Base kann bjóða fram:
Eitt samlað øki uppá 353.000 fermetrar
Í brúk í dag eru 282.000 fermetrar
Goymslubygningar: 13.200 fermetrar
Skrivstovur: 6.900 fermetrar
Vegir, felagsøki, kei: 58.000 fermetrar
Keilongdin er 250 metrar
Djúpdin er millum 10 og 18 metrar